RUSKI INWALID

N°. 250.

CZWARTEK. 21 Października 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Angliia. Portugaliia. Włochy. Wyspy Jońskie.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

Seym Królestwa Polskiego.

Posiedzenie dnia 9 Października.

Izba Poselska.

(Dokończenie.)

Zabrał głos JW Radca Stanu *Plater*, oznaymuiąc, że teoryia Rządu Reprezentacyynego, o którey kilku Reprezentantów wspomniało, nie należy do dyskussyi, a odpopowiadaiąc na zarzuty czynione Art: 47, usprawiedliwiał pośrednictwo w oskarzeniu Panuiącego i Rady Stanu które co do ostatniey ma bydź uważane za *przedstawienie*.

JW. *Potocki*, Poseł Warszawski, dowodził dokładnosci art. 47 textem Francuzkim art. 116 konstytucyi, dodaiąc, że zmiana art. 157 Statutu Org. może tylko bydź przedmiotem petycyi do tronu.

JW. *Niemoiewski*, Poseł Kaliski, oznaymił naprzód, że nic nie wie o zdaniu Kommissyi organiczney, którey iest członkiem, a które JW. *Dembowski* ogłosił w zdaniu swoiem; był przeciwny JWW. *Dembowskiemu*, *Krysińskiemu* i *Łubieńskiemu*.

JW. *Chodkiewicz*, Deputowany Sandomierski, okazał zalety proiektu zawarte w Art. 6 stanowiącym, że Prezes Senatu żadnego urzędu Administracyynego uległego odpowiedzialności Sądowi Seymowemu piastować nie powinien; art: 7 zabraniaiący Urzędnikom Administracyynym uległym sądowi seymowemu sprawowania obowiązków Senatora i inne; uznał art. 12 przeciwny art. 152 konstytucyi. Prawość art. 47 okazał i był za proiektem.

JW. *Komorowski*, Poseł Kielecki, porównywaiąc dawny Statut z nowo proiektowanym, ostatniego okazał zalety.

JW. X. *Łącki*, Deputowany Kielecki, mówił, że art. 157 Stat. Org. potrąca zaskarżenie na artykule 116 konstytucyi oparte w labirynt bez końca.

JW. *Wisniewski*, Poseł Kalwaryyski, wy-

znał, że nie przekonał się o użyteczności proiektu; że organizacyia z niego wynikła iest na pozor dobra, a duch dąży do osłabienia prerogatyw Izby Poselskiey.

JW. *Żochowski*, Deputowany Koniecki, bronił swobody narodu przez art: 47 nadwerężoney, i odwołał się do JW. *Okołowicza*.

JW. *Ostrowski*, Poseł Zgierski, był także przeciwny art: 47, równie JWW. *Skarzyński*, Deputowany Pułtuski, *Szymczykiewicz*, Poseł Lelowski, *Karsznicki*, Poseł Ostrzeszowski, *Bronikowski*, Poseł Koniński, *Walchnowski*, Poseł Szydłowski, *Kaczkowski*, Deputowany Wieluński, *Stawowski*, Poseł Wartski, *Markowski*, Poseł Łukowski, i *Biernacki*, Deputowany Wieluński.

Bronili artykułu 47 proiektu, prócz wyżey wspomnianych, JWW. *Krasiński* Poseł Przasnyski *Grabowski*, Poseł Węgrowski, *Wysocki*, Deputowany Mławski, *Faltz*, Deputowany Kaliski, *Rożniecki*, Poseł Siennicki, X. *Wierzbowski*, Deputowany Płocki i *Linde*, Deputowany Cyrkułu III. M. S. *Warszawy*, który uczynił nadto uwagę, że w artykule 47 proiektu obok artykułu 116 i artykuł 82 konstytucyi oddaiący pod sąd członków Kommissyy Rządowych powinien bydź zacytowany.

Z grona Rady Stanu obiaśniali artykuł: 47 proiektu i zbiiali inne czynione mu zarzuty JW. Radca Stanu *Plater*, JW. Referendarz *Grobowski*, a mianowicie głosem pełnym wymowy i gruntowności dowodów JW. Minister Spraw Wewnętrznych *Mostowski*.

Kilkokrotnie przymawiali się nadto JWW. *Dembowski*, *Krysiński*, *Łubieński*, *Chodkiewicz* *Szołowski*; Bonaw: *Niemoiewski*, Wincenty *Niemoiewski* i inni, twierdzenia swoie popieraiąc.

Zamknął rozbiór nad proiektem głos z upodobaniem kilkokrotnie na tey Sessyi słyszany JW. Radcy Stanu *Platera*. Zbieraiąc w nim Mówca przedmioty dyskussyi, oznaymił, że te tyczyły się szczególniey art: 47 proiektu, a to trzema względami: 1) że się sprzeciwia art: 116 konstytucyi; 2) że prerogatywy Izby Poselskiey nadweręża; 3) że zasłania od odpowiedzialności wyższych Urzędników Administracyynych. Rozbior szczegółowy tych punktów i zbiianie czynionych im zarzutów, było dalszą mowy iego osnową.

Przystąpiono do kreskowania, i okazało się w końcu: że proiekt *Zmian w Statucie organicznym o Senacie*, większością kresek 61 przeciwko 53 został usuniętym. — Sessyia dzisieysze zaczęła się o godzinie 10tey zrana, a skończyła się po godzinie 7mey wieczorem. — Posiedzenie do dnia następnego było odłożone.

Posiedzenie, dnia 10 Października.

Izba Poselska.

Po ukończeniu narad nad Proiektami do Prawa wnoszonemi przez Radę Stanu, stosownie do przepisów Art: 154 Statutu Organicznego, trudniła się dzisiay Izba Poselska zdaniem sprawy nad Rapportem Rady Stanu.

Dla oznaymienia Izbie o czynności Kommissyi przy układzie zdania nad wyżey wymienionym Rapportem, udzielił JW. Marszałek głos JW. *Godlewskiemu*, Posłowi Maryampolskiemu. Ten w zabranym głosie wyraził, że Kommissyie Seymowe przynoszą Izbie Poselskiey pracę swoią ułożoną w porządku samegoż Rapportu; oznaymił daley, że szczególne Kommissyie pracowały z osobna nad ułożeniem zdań swoich, które wniesione potém na ogólne zgromadzenie Kommissyi posłużyły do ułożenia z tego iednozgodnego zdania Kommissyi.

Zdanie to Kommissyi odczytane było Izbie iak następnie:

JW. *Niemoiewski*, Poseł Kaliski, odczytał zdanie nad wstępem Rapportu, nad wydziałem wyznań Religiynych i oswiecenia publicznego, i wolnością druku.

JW. *Kozłowski*, Deputowany z miasta Płocka, zdanie nad Wydziałem sprawiedliwości.

JW. *Krysiński* Deputowany Cyrkułu V. M. S. *Warszawy*, uwagi nad Wydziałem Spraw Wewnętrznych i Policyi aż do szarwarków.

JW. *Chodkiewicz*, Deputowany Sandomierski, dalsze zdanie aż do Górnictwa.

JW. *Niemoiewski*, Poseł Kaliski aż do Wydziału woyny.

JW. *Niemoiewski*, Poseł Wieluński, aż do oddziału o wydatkach.

JW. *Godlewski*, Poseł Maryampolski oświadczył myśli Kommissyi co do oddziału o wydatkach aż do kapitałów Wiedeńskich.

W dalszym ciągu czytania wyręczył go JW. *Chodkiewicz*. Zakończenie zaś ogólne czytał znowu JW. Poseł Maryampolski: poczém złożył całkowitą pracę Kommissyi u laski Marszałkowskiey.

JW. Marszałek stosuiąc się do przepisów Statutu organicznego, przedstawił następnie Izbie adres, przez któryby zdanie Izby Poselskiey o Rapporcie Rady Stanu, oddane bydź miało N. Panu, oraz wynurzone były nayczulsze życzenia Reprezentantów przy kończą-

cym się zawodzie ich pracy przedstawiony adres odczytał Izbie Sekretarz.

JW. *Niemoiewski*, Poseł Wieluński, był tego zdania, że Izba Poselska z grona swego wyznaczyć powinna do napisania adressu członków szczególnych, którychby za godnych tłumaczów uczuć swoich uznała.

JW. *Dembowski*, Poseł Kazimierski, zwrócił uwagę Posła Wieluńskiego na Statut organiczny, który przepisuie, że na wniosek Prezesa lub Marszałka Izba uchwala adres, że zatèm adres przedstawiony przez Marszałka iest na mocy prawa, i że Izba mocna iest przyiąć go lub odrzucić.

JW. Marszałek wyraził następnie, że artykuł 154 Statutu organ. nieustanawia dyskussyi co do uwag nad Rapportem Rady Stanu przez Kommissyie Seymowe ułożonych, bo naturalną iest rzeczą, że Izba Poselska, wybieraiąc z grona swego członków do zasiadania w tychże Kommissyiach, iuż ich szczególnem obdarzyła zaufaniem. Atoli artykuł tenże sam, dopał, przepisuie Marszałkowi przedstawienie Izbie przy kończących się obradach stosownego adressu do N. Pana. Aby zaś dać lepiey poznać w iakim duchu przedstawiony Izbie adres był napisanym, zasady iego szczegółowo rozbierał.

Na żądanie Izby Sekretarz Seymowy raz ieszcze rzeczony adres odczytał, który następnie Izba iednomyślnie przyięła.

Jdąc dalej JW. Marszałek, wyznaczył z grona Izby członków Deputacyi do odniesienia do Tronu N. Pana uchwalonego przez Izbę adressu wraz z uwagami nad rapportem Rady Stanu. Wybranemi zostali JWW. *Wielogłowski*, Poseł Jędrzeiowski, *Skorkowski*, Poseł Opoczyński, *Bronikowski*, Poseł Koniński, *Łubieński*, Poseł Chełmski, *Potocki*, Poseł Warszawski, *Augustowski*, Poseł Dąbrowski, *Cieszkowski*, Poseł Siedlecki; *Faltz*, Deputowany Kaliski, *Wysocki*, Deputowany Mławski i *Hangiel*, Deputowany Cyrk: I. M. S. Warszawy.

Sessyia dnia dzisieyszego równie iak wczorayssza trwała od godziny 10tey ranney do 7mey wieczorem.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia 11 *Października*.

W gazetach Sycyliyskich czytamy następuiące szczegóły o stanie tey wyspy: »Wiadomo iest, że miasto Palermo wysłało było deputacyią do Neapolu celem uczynienia pewnych układow. Ta deputacyia była pod przewodnictwem Xiążęcia *Pantellaria* i powróciwszy 7 b. m. zdała zadowalniaiącą sprawę z poselstwa swoiego. Król oświadczył gotowość z swey strony do uznania Sycylii niezawisłą, skoro tylko Palermo i wszystkie inne miasta araz towarzystwa mieyskie domagać się tego będą przez adres w imieniu całego narodu podany. Lecz ponieważ Król obowiązał się traktatami zachować prawość dynastyi, a tym samym i porządek następstwa w Sycylii; chce za tém mianować tam namiestnika, któryby osobę iego zastępował. Takim sposobem Sycyliia będzie miała swóy własny parlament i rząd zgodny z konstytucyią którą dobrowolnie przyięła. Celem zaś zachowania i zabespieczenia spokoyności obu Królestw; siła ich zbroyna i ciało dyplomatyczne maią bydz wspólne. Podobnież i co do procedury cywilney, wspolne ułożą się ustawy. Król żąda iak naybardziey, aby w Sycylii iak można nayrychley powrócona była spokoyność; aby za zgodą i potwierdzeniem iego mianowano tam rząd tym czasowy; aby tego rządu rozkazy iak nayakuratniey były wykonywane; aby z wziętemi w niewolę żołnierzami neapolitańskiemi postępowano łaskawie; nakoniec aby ustanowiona była straż wewnętrzna dla zachowania spokoyności wewnętrzney. Zato Król z swoiey strony przyznaie niezawisłość Sycylii i przyrzeka puscić w niepamięć wszystkie tam zdarzone nieprzyiemne wypadki.

z Pest, 24 *Września*.

Otrzymaliśmy z nader pewnego źródła następuiącą odpowiedz Cesarza JMści, uczynioną deputacyi od hrabstwa tuteyszego:

»Z ukontentowaniem słyszę wynurzenia uczuć miesskańców hrabstwa tuteyszego, przekonywaią mnie one o chwalebnym ich sposobie myślenia. Za pomocą Bożą miałem szczęście zachować od wszelkich niebespieczeństw rządom moim powierzone Narody i zwrócić moią troskliwość ku wszystkiemu temu, co tylko do ich szczęścia przyczynić się może. *Ludzie teraznieysi we wszystkich Krainach, iak obłąkani i wyzuci z rozumu, gardzą swemi dawnemi prawami i ustawami, a dążą i chwytaią się nowo wymyślonych, uroionych konstytucyi.* Wy także macie konstytucyią, którą dziedziczycie od oyców swoich; przywiązani iesteście do niey, ia także iestem iey przyiacielem. Będę się starał zachować są nienaruszenie i przesłać potomkom. Zresztą mocno przekonany iestem, iż w zdarzeniu potrzeby (od czego niech nas

Bóg zachowa) wy mnie nieopuścicie; z moiey zaś strony pewni tego bydź możecie.«

FRANCYIA.

z Paryża, 7 Października.

Znaiomy Xiądz *Baruel* ex Jezuita, autor pamiętników o Jakóbinach, umarł tu niedawno w 79 roku życia.

Z ostatnich prywatnych doniesień z Hiszpanii dowiaduiemy się, że niegodziwe postępki Jenerałów *Riego* i *Velasquez* były skutkiem spisku do którego należeli. Słychać że celem iego było wyzucie z tronu *Ferdynanda* VII, i oddanie Korony Xiążęciu Kadyxkiemu, nowourodzonemu synowi Infanta Don *Francesco de Paula*, trzeciego brata Królewskiego (Wiadomo że panowanie małoletnich zawsze iest korzystne dla takich Jchmościów) Mówią że Rząd zataił tę sprawę, aby przez ogłoszenie iey w tak krytycznych iak dzisiay okolicznościach, niedać powodu do większych iescze rozruchów.

ANGLIIA.

z Londynu, 7 Października.

Xiąże *Decases* pełnomocnik francuzki wyprawił w tych dniach wspaniałą ucztę z powodu szczęśliwego rozwiązania Xięźney *Berry*. Z liczby zaproszonych byli także Xiążęta: *Wellington*, *Frias*, Hrabia *Liverpool*, Xiążę *Esterhasy* i Hrabia *Liwen*, niemniey też wszyscy inni zagraniczni ministrowie i pełnomocnicy, oraz inne znakomite osoby. Dnia wczorayszego z tegoż powodu była u niego niemniey świetna uczta w domu wieyskim.

Według urzędowych rachunków umiesczonych w *Kuryierze*, wzięła Królowa od bankierów swoich Pana *Couts* i kompanii, niemniey też za rewersami z kassy państwa od 24 lipca po 8 września 28.950 funtów szterlingów. Z tey summy wydała na potrzeby processu swoiego 20,000 f. s. Nadto pomienieni bankierowie maią iescze zalecenie wydać iey za pierwszą odezwą 4,373 funty, na rachunek iey przychodów za kwartał październikowy.

— W Porto o Prince na wyspie St Domingo był niedawno straszny pożar i przeszło 600 domów w perzynę zamienił. Szkody które zrządził nie są iescze zrachowane, lecz iak słychać przechodzą trzy miliony dollarów.

PORTUGALIIA.

z Lizbony, 19 Września.

W gazetach dzisieyszych czytamy urzędowy rys stanu naszego skarbu, podany do ogłoszenia przez samą Juntę. Wykazuie się z niego, że potrzeby państwa nieinaczey mogą bydź zadowolnione, iak przez nową pożyczkę 40 milionów realów.

WŁOCHY.

z Neapolu, 19 Wrzenia.

Przygotowania do woyny są teraz tu przedmiotem powszechnych rozmów i zatrudnień. W tych dniach wyszły cztery postanowienia Królewskie, w których oświadcza Monarcha, iż widzi konieczną potrzebę powiększenia woysk swoich.

WYSPY JOŃSKIE.

z Korfu, 20 Września.

Ali Basza Janiny skończył swóy zawod niewydawszy żadney decyduiącey bitwy. Skarby iego składaiące się z 540 funtów złota i srebra i wszystkie drogie sprzęty i rozmaite zapasy złożone w Parga, dostały się zwycięzcom Woyska iego regularne domagały się były żołdu, ten im 28 z. m. całkowicie był wydany; z tem wszystkiem oświadczyły, iż niechcą więcey mu służyć i myślą przeyść na stronę Porty, co i uczyniły. Takim sposobem opuszczony od stronników swoich, wysłał do kapitana Baszy statek z 24ma ludźmi, którym poruczaiąc oddanie kluczów od twierdzy pomienionemu kapitanowi Baszy, rzekł «Powiedzcie mu, iż kiedy naywyższy władzca rozkaże abym i życie moie mu oddał, z ochotą ie poświęcę na iego usługi.« Posłani iak naylepiey byli przyięci. Kapitan Basza opieczętował wszystkie rzeczy i papiery *Ali Baszy* i wezwał miasto Janinę do poddania się; lecz sam *Ali Basza* nieinaczey iak w ręce samego Kapitana Baszy oddać się myśli. Woysku zaś wydano tylko tymczasem 60,000 miar pszenicy.

Kurs Petersburski.

Dukat: hollend: nowy	—	rubli as:	—	11 85. k.
Ditto — Ditto stary	—	Ditto	—	11 40 —
Rubel srebrny	—	Ditto	—	3 70. —

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.